

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . 5 кор.
на місяць . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Наодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дві
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесеня по 30 сот.
від стрічки.

Парляментарне положенє.

(X) Вислід голосованя минулої пятни-
ці над наглим внесенєм п. Шустерши-
ча і внесенєм п. Каліни викликав не-
звичайний заколот в парляментарнім по-
ложеню. Про людске око обертала ся роз-
права около хліборобского банку для Бо-
сни і Герцоговини, обговорювано також і
заграничну політику останних місяців, але
в дійсности розходило са о зовсім що ин-
шого. Сі справи послужили лише для де-
яких недоволенних сторонництв парлямен-
тарних пригідною нагодою, щоби правитель-
ству бар. Бінерта підставити ногу, а відтак
вихіснувати міністерске пересиленє для
осягненя власти. Петербурский паломник
др. Крамарж, котрий відограє таку сумну
ролю із своїми трабантами Глєбовіцким і
Грібаром, і поніс таке страшне поражене
в посольській палаті наслідком промови Да-
шиньского, намагав ся затерти сліди сего
пораженя і направити свою пошкamatanу
популярність серед чеського народу спіль-
ним з соціал-демократами походом проти
правительства. Ему і здєсяткованим его
товаришам молодоческим заблєсла при сій
нагоді надія приверненя утраченого раю
коаліційного. Словінці, котрі доси відкло-
нювали від себе підношену навіть їх лібе-
ралами ідею полуднево-славянського міні-
стра-земляка, змінили свої давнійші погля-
ди і бачили також можливість здійсненя
сеї ідеї на случай упадку кабінету бар.
Бінерта, а навіть проводир людовців Ста-
пінський, котрому від памятної вто-

рішної ночі листопадової, що була похоро-
ном коаліції, не давала спати жаждоба мі-
ністерської теки, запалав ненавистю до мі-
ністра скарбу д-ра Біліньского, щоби або
заняти его становище або зістати взагалі
на яким небудь міністерским фотелю.

Коли підготовляла ся така боротьба
проти бар. Бінерта, то до неї пристав та-
кож укр.-русский клуб не для осягненя я-
когось міністерского портфєлю, хоч і такі
бажаня були свого часу висловлювані, не
для осягненя якогось реального успіху або
придбаня для руского народу, але для са-
мої опозиції. Але опививши ся в таким та-
борі, де одним з найважнійших провідни-
ків був др. Крамарж, де були також наші
галицькі москвичі, петербурські паломники,
намагав ся очевидно укр.-русский клуб до-
строїти також до напряду сеї спілки і хоч
в розправі над внесенєм Шустершича про-
мовляли і Крамарж і Дашиньский, руский
клуб наложив собі тут повну мовчавість.
А як раз при сій нагоді належало розкри-
ти всю мерзенність об'єдинительних політи-
ків Крамарж-Глєбовіцкій-Грібар, котрих
фарисейскі декламації про рівноправність
славянських народів стають в яскравій су-
перечности з поклонами Століпінам і вся-
ким адміралам та командантам тої Росії,
котра якраз заневолює не тільки Українців
і Поляків, але питомих своїх москалів.

Укр. руский клуб занедбав се зроби-
ти, не висловив ясно свого становища, яке
занимає супроти змагань наших об'єдини-
телів і всіх тих послів, котрі в державній
радї з нашими об'єдинителями входять в
спілку, бо й сам попав у сей табор і тому
й приневолений був уже держати ся в ре-

зерві. І тут не в перший раз т. зв. прин-
ципїальна політика укр.-русского клубу ви-
явила свою послїдовність і в справі для
єствованя нашого народу як раз найбільш
засадничій перемїнила ся в опортунїстичну
політику — з опозиції для опозиції.

Зєдинена в останнім голосованю за
внесенєм п. Каліни опозиция заскочила не-
сподівано і правительство і прихильні ему
сторонництва, котрі при недостатчї організа-
ції і при нерішучости в пособлюваню зма-
ганям правительства показали малоспосіб-
ність свою до виконаня такої задачі, яку
повинна виконувати парляментарна добре
зорганізована більшість. Хвилевий успіх
осягнений опозицією додав їй смїлости і
відваги і нема сумніву, що мимо всяких
змов і зобовязань на нарадах клубових
предсїдників опозиция буде тепер вихісно-
вувати кожду нагоду, щоби правительству
ставити перепони і тим способом довести
его до упадку.

Тепер бо о нічо більше не розходить
ся, як о ухваленє бюджету, зглядно о буд-
жетову провізорію по конець сего року.
Коли зараз після зелених сьвят здавало
ся, що поведе ся ухвалити правильний
бюджет, то тепер не тільки се є вельми
сумнівне супроти того, що до 26. с. м.
бюджет повинен прийти під обради па-
лати вельмож, але й ухвалене бюджетової
провізорії є вельми непевне. До 26. с. м.
має посольска палата до розпорядимости
найбільш 12 робочих днів, отже треба би
при скороченім навіть поступованю в буд-
жетовій розправі вельми квапити ся, щоби
сю задачу довершити в пору. А досьвід
поучує, що опозиційні сторонництва уміли

Сільвіо Пелліко.

Із днів мойого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Держирюка.

(Дальше).

LXII.

Тимчасом приладжено для нас арештантску
одїж. Після п'ятиох днів принесли мені одїне.

Складало ся воно з пари сподень із звичай-
ного полотна, з правої сторони сірого, з лівої
бурого; далі була камізоля й каптан в таких са-
мих красках. Пончохи з вовняних посєдїв, со-
рочка з полотна на мішки, в яким було повно
тоненьких колючок — в правдивім значіню сло-
ва: арештантска одїж. На шию дали мені кусень
полотна того самого роду, що й сорочка. Чере-
вики з некрашеної шкіри, до шнурованя, накрите
на голову біле.

Сей уніформ довершував ся зелїзами на
ногах; вони складали ся з ланцюха, що йшов
від одної ноги до другої, кінці були збиті цв'я-
ком й прикріплені до стовпа. Коваль, що спо-
вняв сю роботу коло мене, думаючи, що я не
ровумію по німецки, сказав до сторожі: Сей є
так недужий, що могли вже мені подарувати сей
жарт: мине два місяці, то ангел смерти прибуде
й освободить його.

— Дай Боже, щоби так стало ся! — ска-
зав я до нього й поклепав його по плечах.

Бідний чоловік скочив, мов опарений й був
заклопотаний і опісля сказав:

— Сподію ся, що я пророком не стану й
бажаю, щоби вас освободив зовсім инший ангел.

— Чи не думаете ви, — сказав я до нього,
— що також і ангел смерти прийде радо, ко-
ли живеть ся ось так?

А він схилив голову й вийшов, жалуючи
мене.

І справді; радо бажав я умерти, та до са-
мовбийства не чув я найменшої охоти. Хороба
легких, надїяв ся я, постунила вже так далеко,
що я скоро скінчу житє. Бог однак рішив ин-
акше. Напруженє серед подорожи дало ся мені
дуже відчутти: спокій принїс мені троха покрі-
пленя.

Кілька хвилин після виходу коваля від ме-
не почув я під собою удари молота о ковало.
Шілер був ще в мойї кімнаті.

— Чи чуєте удари? — спитав я його. —
Певно накладають зелїза на бідного Марончел-
ього.

Коли я се говорив, стиснуло ся мені так
серце, що я захитав ся і був би упав, колиб
добрий старець не був мене піддержав. Довше,
як годину був я в таким стані, що рівнав ся
бєвсильности, хоч її ще не було. Я не в силі
був говорити, бючки лєдві били, студений піт
виступив на мое тіло а мимотого розумів я ко-
ждське слово Шілера, докладно згадував ми-
нувшину та був сьвідомий теперїшности.

Приказ надінспектора й чуйність сторожі
держала аж до тепер всі сусідні арешти в мов-
чавій тишині. Три або чотири рази чув я
легкі звуки італійської пісні, але оклики жовнірів
сейчас її переривали. З них кількох стояло пе-
ред нашими вікнами, оден на самім коритарі;
послїдний ходив постійно там й назад, надслу-

хував під дверми, заглядав у віконця, щоби спи-
нювати найменший шелест.

Одного дня, над вечером (кождого разу, ко-
ли се собі пригадує, переживаю таке бітє сер-
ця, як тоді) стало ся щасливим случаем, що
варта не була так совісна як звичайно; тоді
почув я, як хтось трохи придавленим, але чи-
стим голосом, в сусідній кімнатцї почав співати
й продовжав далі пісеньку.

Ах, яка радість, яке чувство обхопило мене!
Я скочив із свойого сїнника, насторожив
уші і коли пісенька втихла, полили ся мені з о-
чий сльози.

— Хто ти, безталанний? — закликав я; —
хто ти? Скажи мені своє імя. Я є Сільвіо
Пелліко.

— Ах, Сільвіо! — закричав сусід — не знаю
тебе з виду, та від довгого часу люблю тебе.
Приступи до вікна й позволь поговорити з со-
бою, не зважаючи на драбів.

Я видравав ся на вікно, він сказав мені
своє імя і ми розмовляли ся кількома сердечними
словами.

Се бур граф Антоніо Оробонї з Фратти біля
Ровїго, молодий чоловік, літ двацять девять.

Ах, небавом перервали нам розмову грізні
оклики вартових! Оден на коритарі валив коль-
бою вперед до дверей Оробонї-го, опісля до моїх.
Ми не хотїли й не могли послухати; та дикі про-
клони вартових були вже того рода, що ми пе-
рестали говорити й обіцали собі почати знов то-
ді, коли змінять варту.

(Дальше буде).

все зручно вихисновувати таке скрутне по-
ложене парламентарне, щоби робити пра-
вительству перепони і нема сумніву що й
сим разом се будуть робити.

Засідане посольської палати скликане
на вчорашній день, бо правительству бажає
поорієнтувати ся, о скілько прихильні ему
сторонництва, научені сумним досвідом з
пятниці, ауміють показати ся спосібними
до довершення сеї конечної задачі, ухваленя
бюджету. Без сумніву се зараз виявить ся,
о скілько сі сторонництва досі до сеї
задачі і як далеко сягає їх спроможність.
Коди виявить ся їх неможливість, тоді пе-
ресилена заострить ся, але се не причи-
нить ся до упадку правительства, а поведе
до відроченя держ. ради і повороту § 14,
що буде смертним ударом для „народного
парламенту“.

При голосованню над внесеном п. Шу-
стершіча палата відкинула 242 голо-
сами проти 237 першу частину резолюції
що до висловлення невдоволення і недовіря
правительству з приводу надачі концесії
боснійському банку, а другу частину ре-
золюції що до узнаня уділеної концесії
за неважну відкинула 241 голосами
проти 237.

Державна рада.

Президент палати відкрив вчора засіданє о
год. 11-15. Посли зібрали ся дуже численно. Пре-
зидент аложив заяву в справі секретаря Котля-
ржа, заявляючи, що зайшло непорозумінє так,
що нема мови про те, аби поведене Котляржа
вважати провокацією. Відтак по відчитаню впли-
вів перейдено до дальшої розправи над внесе-
нем Шустершіча.

П. Вольф заявив, що цофас своє внесене о
поіменне голосованє. Коли сему ніхто не спроти-
вив ся, прийнято внесене п. Лягінї на замкненє
розправи одноголосно через повстанє з мість.
(Веселість).

Генеральними бесідниками вибрано: проти
п. Гломбінського, за п. Адлера.

Забрав слово п. Гломбінський. Він вказу-
вав, на те, що всі партії разом з правитель-
ством є тої думки, що наданє бр. Бурияном кон-
цесії рільничому банку в справі відновлення
селян було великою похибкою, котра може шко-
дити не лиш боснійському населеню, але нарази-
ти на небезпеку загальний інтерес монархії і
австрійську державу. (Пос. Шустершіч: Отже? А
др. Білінський пристав на се. Оклики: Спокій).

П. Гломбінський: Австрійське прави-
тельство і парламент аж тепер пригадали собі
боснійське населенє. В Босні не розбуджувано ні-
якої симпатії для Австрії, занедбано сего і аж
пізніше пригадали собі обовязки в тім зглядї і
сему належить приписати то, що зусилку пар-
ламенту і австрійського правительства в тім
случаю не удало ся досягнути вдоволяючих у-
спіхів.

П. Крамарж: Правительство не могло
сказати впрот „ні“, до сего не треба було від-
ваги.

П. Гломбінський: Може бути, що сви-
домість того довголітнього занедбаня обовязків і
прав сеї половини монархії причинила ся до то-
го, що тепер намаганє до приміненя тих прав
обявляє ся досить живлюво і може пристрасним
способом...

П. Крамарж: Позаяк учинено щось най-
гіршого, що можна було собі уявити.

П. Гломбінський: Позаяк на жаль вже
перед тим уділено Босні концесію, проти якої
ніхто не виступив. (Оклики на польських лавах:
„Слушайте!) Уже перед тим було багато підозрінь
против адміністрації в Босні і Герцоговинї, яка
вимагала строгої критики і супроти котрої не
повинен був австрійський парламент захоувати
ся так рівнодушно, як се на жаль стало ся.

П. Крамарж: Проти сего ми борили ся
в делегаціях кожного року.

П. Шустершіч: Боснійський нарід зра-
джено і продано.

П. Мислівец: Надто ще глузують з него.

Президент: Если я добре зрозумів, то
пос. Шустершіч висказав, що Поляки зрадили й
продали боснійський нарід. Прикликаю за се п.
Шустершіча до порядку.

П. Шустершіч: Я сказав лише, що Бі-
лінський зрадив і продав боснійський нарід.

През.: Також і за се прикликаю вас до
порядку.

П. Гломбінський: Зі становища бо-
снійського народа було би річию досить обоятною,
які рахунки маємо в тим або иншим правитель-
ством. Боснійський нарід має повне право дома-
гати ся, щоби по сій причині не „вливано ди-
тини разом з купілю“.

П. Каліна: Боснійський нарід є против-
ний рільничому банку.

П. Пастор: Ми також.

П. Томашек: Але лише плятонично.

П. Гломбінський: Тому ми противні
сему, щоби до виданя конституції для Босни
додавано які небудь услівя. Ми є овшим за тим,
щоби виданє сеї конституції можливо-приспіше-
но, щоби боснійський нарід як найскорше міг ті-
шити ся загальними горожанськими правами і
автономічною свободою. Мусимо уважати буду-
чий боснійський сойм легальним і компетентним
заступництвом краю; мусимо надїяти ся, що той
сойм буде тішити ся довірем населеня і заслу-
жить на то довіре. Нашим кличем є: „Босня для
Боснійців“. (Оплески на польських лавах, перери-
ваня).

П. Томашек: Не для лихварів.

П. Гломбінський: Боснійці не є преці
лихварями. Тому заняли ми в комісії становище
проти капіталістичного вихисновуваня тих країв;
в повні згоджуємо ся з сущним змістом резо-
люції Шустершіча.

П. Шустершіч: Отже голосуйте за нею.

П. Гломбінський: Однак не годимо ся
на вістрє в вій заключене. Також були ми го-
тові уприняти тут сущний зміст першої точки єго
резолюції в видї осібногo внесеня. Скоро однак
ми почули, що до сего не привязує ся вїякої
ваги, не поставили більше сеї резолюції. Дов-
шний уступ своєї промови посвятив п. Гломбін-
ський полеміці з послїдкою промовою п. Крека і
проти тверджень того бесідника, серед безна-
станних переривань зі сторони полудневих Сла-
вян доказував, що весь дух Міцкевича (якого
навів др. Крек), цілий єго ідейний напрям рішу-
чо не можуть бути зверненї проти польского
кола, позаяк оня в повній згодї з колом і з єго
політикою, як і з засадами. Зазначивши, що ці-
лий зміст творів поета промовляє за політикою
кола, говорив п. Гломбінський: бажаємо з бра-
тами Славянами жити на найліпшій стопі і змі-
ряємо до сего... (Оклики на чеських лавах: А го-
лосуете з Німцями!)

П. Гломбінський: ...але длятого не по-
требуємо робити собі серед инших народів воро-
гів (потакуваня у Поляків), сего не вимагає від
нас ані Міцкевич ані наш нарід. Надїємо ся і се
є конечно, щоби наступило також зближенє тут
в Австрії між народами ворожо супроти себе
настробними. Ведемо тут політику вільної руки,
не означає се ані славянської ані німецької полі-
тики, але означає ту політику, яку диктує нам
народний інтерес, інтерес Австрії і цілої монар-
хії. Нашому народному пращорови останемо все
вірними. (Оплески на польських лавах).

Опісля промовляв генеральний бесідник „за“
п. Адлер, заявляючи, що як небудь випадє го-
лосованє, правительства не дасть ся уратувати.
Іде передовсім о то, щоби парламент учинив все,
що в єго силі, щоби запобічи визискови селян.
Полемізував з выводами Гломбінського і зазна-
чив, що годить ся на зголошену ним засаду: Бо-
сня для Боснійців, але не належить видавати їх
на грабіж продаїний групи спекулянтів. Соціаль-
ній демократи голосують за резолюціями Вукови-
ча; голосують за правом народа, як і за правом
парламенту.

Внесенник Шустершіч заявив, що пра-
вительство має завдячити лише обструкції своїх
сторонництв, що не понесло пораженя. Полемі-
зуючи з Гломбінським запротестував проти того,
щоби напасти Крека на міністра Білінського
представляти яко обиду польского народа. Лю-
бов і пошана Крека для польского народа дале-
ко щирїша, як любов Гломбінського до босній-
ского народа. Застерігає ся проти твердженя,

будьто би мав побічні цілі, ставлячи своє вне-
сенє. Відтак слїдували фактичні спростованя.

П. Брайтєр полемізував з выводами Глом-
бінського, зазначаючи, що Міцкевич, якого пред-
ставив Гломбінський репрезентантом політичних
ідей своїх і Білінського, не може мати нічого
спільного з політикою Гломбінського чи Дмо-
вского.

П. Крек полемізував також з Гломбін-
ським. В справі вивласненя Поляків в Познань-
щинї він і єго товариші пішли згідно з Поляка-
ми. Справа вивласненя в Босні є більше небез-
печна, а мимо того коло не іде разом з полу-
дневими Славянами. Всяка ненависть до поль-
ского народа чужа бесідникови; ненавидить ли-
ше нещирости, облуди і суперечности між сло-
вами а ділами.

П. Окуневский зазначає, що Гломбінський
голосує в супереч своєму переконаню проти ви-
свободженя гнобленого славянського народа, що-
би лише удержати своє сторонництво в Галичи-
ні на верхні.

По тім приступлено до поіменного голосо-
ваня. Першу частину резолюції Шустершіча,
висказуючу невдоволенє і недовіре правитель-
ству по причині наданя концесії боснійському
рільничому банку відкинено 242 голосами про-
ти 237. По оголошеню вислїду панував довший
час гамір. Другу часть резолюції, в якій уділе-
на концесія признана неважною, відкинено 241
голосами проти 227.

Також відкинено 241 голосами проти 237
третю часть резолюції, яка домагає ся, щоби до
боснійської конституції прийнято постанову про
увласненє селян публичним коштом. Одноголо-
сно прийнято резолюцію Редліха, висказуючу
переконанє, що увласненє не повинно слїдувати
приватною дорогою, лише так само, як в инь-
ших краях законго публичним коштом. Послїд-
ну точку сеї резолюції що до недопущеня пану-
ваня акцій рільничого банку на віденській бір-
жі, прийнято значною більшостю.

Прийнято резолюцію Морзея з заявою недо-
віря спільному міністрови скарбу Буриянови.
Прийнято одноголосно резолюцію Сильвестра з
домаганєм виданя закона про відвічальність
спільних міністрів. Опісля відчитано інтерпеля-
ції в справі вибуху пороховні, коло Подгуржа.
Міністер краввої оборони Георгі відповідаючи на
ті інтерпеляції, що згаданий склад пороху був
деревляним будинком старшого типу осмотре-
ний громозводом системи Франклїна. В складї
були патрони, порох в бочках і адюстованї пуш-
кові патрони. Ті засоби знищенї. Стоячий побіч
другий склад пороху мурований, критий дахів-
кою знищений найбільше наслідком стрясеня
але засоби в нїм уратованї. З вїйска лиш один
піротехнік ранений склом. Міністер представив
звісні подробиці знищеня в околиці і впевнив,
що як лиш одержать ближші відости, то сейчас
оголосить їх в палатї. На тім замкнено засїданє.
Слїдуюче в пятницю рано о 11 год. На дневнім
порядку крім инїшних справ також звіт комі-
сії про внесене Гломбінського в справі часового
знесеня мита від збіжа.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Комунікат руско-укр. клубу про клубове
засїданє з суботи звучить:

„На засїданю українського клубу з 5 черв-
ня 1909 визвав голова пос. Ю. Романчук всіх
членів клубу, точно являти ся на засїданя па-
лати, причім сконстатував, що вчора (с. т. в
пятницю 4. с. м.) присутність всіх руских послів
була рїшаюча для побіди опозиції при голосо-
ваню. Далї голова висказав свій жаль, що буко-
винські послї виступили з клубу, тим більше,
що був короткий час, аби найти підставу до пе-
реговорів зглядно порозуміня; одначе він виска-
зав своє переконанє, що оба клуби будуть іти і
на будучє разом та в загальнім інтересї руского
народа знова найдуть ся разом.“

Український клуб полишив буковинським
Русинам усі мандати до комісії, котрі ті остан-
ні льоаяльно передали клубови до розпоряди-
мости.

Надто клуб прийняв в жалем до відома, що пос. др. Е. Олесницький зложив мандат до бюджетової комісії, коли усі заходи клубу, щоби др. Олесницький назад обіймив сей мандат, показали ся без успіху, бо др. Олесницький заявив, що не в силі его на ново прийняти. Натомість сконстатувано, що про его уступленя в бюджетової комісії розійшли ся зовсім неправдиві вісти в німецьких часописах, противно клуб висказав своїм членам бюджетової комісії, отже й д-рови Олесницькому, за їх визначну та обильну діяльність в комісії, повне признане.

Тим самим узнав клуб справу голосованя наших членів бюджетової комісії за остаточно поладнану.

Мандат в бюджетовій комісії, опорожненій уступленем посла д-ра Евг. Олесницького, котрого знамениті виводи, особливо що-до адміністрації та судівництва стрінули ся з загальним признанем, обійме на кінцеві засіданя, бюджетової комісії, голова клубу пос. Юл. Романчук.

На вчерашнім засіданю клубових голов порішено як найшвидше покінчати наради бюджетової комісії та поробити заходи для приспішеня ходу нарад палати. Нагле внесене посла д-ра К. Левицького в сараві урядової мови в галицьких судах прийде на чергу по полагоді розправи над начерками Білінського.

Пражский „Den“ подає чутку з парламентарних кругів, що цїсар заявив одному чеському політикуви, що в теперішній хвили уважає неможливою зміну правительства з огляду на подорож славянських послів до Петербурга. Зміна кабінету могла би спричинити інтерпеляцію, що стоїть в звязи з сею подорожню.

Вчерашні послуханя Кошута і гр. Андрашого у цїсаря не дали вислїду. Фактом є, що цїсар не думає віддати керми виключно сторонництву незалежниців.

Просимо відховити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Никити преп.; римо-кат.: *Боже Тїло*. — В п'ятницю: руско-кат.: Теодозії муч.; римо-кат.: Варнави ап.

— Про концерт Модеста Менціньського вельми прихильну рецензію написав вчерашній Przeglad. Концерт — читавмо в тім дзєвнику — випав під артистичним оглядом дуже добре. Знаменитий співак чарував як своїм гарним голосом, так і величезним значєм співаня. Незрівняно виконав він велику арию з „Вајассо“ по польски, кілька прегарних пісень шведских по шведски, велику арию з II акту з опери „Отелло“ також по шведски і вкінці кілька сумних і чаруючих руских пісень по руски. З тих останних вельми подобала ся нам пісня п. Михайла Волошина п. з. „Ой гляну я, подивлю ся“. П. Волошина — више дальше рецензент Przeglad-y — пізнали ми вчера не лише як композитора, але також як дїрїгента і тут мусимо висловити ему також як найгорячіші слова признаня. Він кермував оркестрою, солїстами і мішаним хором при виконаню двох творів Е. Гріга „Оляф Тригвазон“ (нескінчена драма Бернштерна Бернзона) і Брюха „Гарна Еллен“ (баллада Гайбля). Отже дїрїгував від так знаменито, з такою пружистістю, так бодро держав в руках і хори і оркестру і так надавав творови огнистий свій темперамент в уступах, в яких треба було зазначити пристрасть, а в інших провадив мелодїї так чудово і з такою поезією, що прямо заповнивш слухачів. Томуж по великім співакови Менціньскім був він другим героєм того вечера. І подїбно, як Менціньському, якого публіка викликувала безчисленно разів і якому урядила величаву цвітну овацію, так і п. Волошина викликувано і обдаровано цвітами.

Наводимо сі великі признаня безсторонного критика польского для наших артистів, а при сій нагоді дповняємо вчерашній наш звіт з концерту згадкою про фортепяновий супровід, який спочивав в руках п-ї Старосольської замість перешкодженої п-и Ясеницької. П-ї Старосольська зволюла прийняти акомпанямент при співі п. Менціньського в послїдній хвилї перед концертом і виявила ся з сего зновні артистично.

— Вісти з Перемишля. Звідтам пишуть нам: Загальні збори „Товариства взаїмної помочи дяків перемишльської епархії“ відбули ся дня 25. мая в Перемишлі в присутности 80 до 100 членів тогож товариства. (Подїбні товариства є в львівській епархії і станиславській, а цїлею їх є нести моральну і матеріальну поміч своїм членам).

Зі звіту важніші дати такі: Від основаня Товариства (р. 1891) випсало ся в члени 488 дяків (на 700 парохій в епархії), однак много перестало бути членами, другі поумирали, інші покинули дяківство, так що дійсних, точно платячих вкладки членів було в 1906 р. 78, в 1907 р. 40, в 1908 р. 50 а в 1909 р. 40 (вкладка річно 2 К). Товариство має майна (зложеного на щадничих книжочках) суму 21.311 К повсталого з жертв, запомага а найважнійше з льотерї дяківської в р. 1902 (около 9.000 К). Між запомагами важніші позиції такі: від сойму 200 К, „Двістра“ 100 К (150 К), Товариства „Віра“ в Перемишлі 100 К і кількох рад повітових (нпр. Самбір 20 К, Ліско 20 К, Дрогобич 50 К, Сокаль, Турка, Старий Самбір і Яворів). Тов-о знов зі своєї сторони удїляло і удїляє своїм членам-дякам запомогу в висоті 20—50 К одноразово. Дперва від слїдуючого року (1910) буде стало давати запомогу річно в висоті 100 К 4 дякам вже до смерти, а 4 дякам одноразово по 50 К (услїва одержаня нпр. 1. неспосібність до дальшого справованя дяківства, 2. чим хто довше членом Товариства і т. п., будуть особно оголошені). Надто Виділ вносив петиції до ради державної о признанє дяків функціонерами церковними і щоби їм дано платню, бо закон краввий конкуренційний полишає справу дяків не розвязаню. Поодинокі датки від громад не є сталі — а конкуренцію на дяка скликати ніхто не хоче. — З важніших внесень були: 1) Просити еп. Ордин. о повнове зарядженє, щоби дяки вписувались в члени Тов-а; 2) щоби в шематизмі епархїяльнім помічено спис дяків; 3) щоби в парохіях будовано дяківки; 4) щоби в кождім деканатї був організатор дяків (агент); 5) постарати ся о скорше затверженє „правила для дяків“ (яке зложив комітет дяківської організації). Вкінці збори іменовали почесними членами тов-а: 1) о. М. Мрица, крилош. з Перемишля, 2) о. Йосифа Касїлевського, сьвіщенника із станиславської епархії, 3) о. Льва Несторовича, катехита в Перемишлі і 5) о. Г. Полянського, пароха в Тарнаві.

— Рублі починають ділати! Під сям заголовком „Нар. Слово“ доносить з Бродів, що в селі Чехах тамопного повіту, місцевий вїйт Черняк, вернувши недавно з Петербурга, куди їздив із звісною москвофільською депутациєю — почав в селі ширити царославїє і пропагувати сїзіму. Підбурих селян проти церкви і сьвященника до сего степеня, що сі постановили напасти на тамошного сьвященника і побити его. Сьвященик мусїв опустити село з жінкою і удав ся до Львова, щоби представити справу властям. До Чех випсало брїдске староство комісаря з жандармерїєю, щоби вгасити там хулїганське полумя.

— Зміни віроісповїди у Львові. В цвітні с. р. змінило обряд у Львові 22 осіб, а се: покинули римо-кат. обряд 2 мужчини і 1 жєнщина, греко-кат. обряд 7 мужчин і 8 жєнщин, протестантзм 2 жєнщини, а мойсєєву віроісповїдє по 1 мужч. і жєнщ. Зпоміж тих 22 осіб 2 жєнщини прийняли римо-кат. обряд а по 10 мужчин і жєнщин перейшли на безвіроісповїдність.

— Кілько Львів випиває? В цвітні с. р. привезено до Львова: 1.010.400 літрів пива, 139.700 літрів горівки, 114.000 л. вина, 10.400 л. руму і 21.800 літрів меду. На одну голову припадає отже в тім місяцю по кругло 7 літрів алькоголю.

— Вибух пороховні під Краковом. В краківських часописах находимо отсі подробиці про „страшний вибух пороховні: Вибух наступив коло години пів до 8-ї вечером в пороховні ч. З недалеко Волі Духацької наслідком удару грому. Причиною катастрофи були лихо уставлені громозводи. Імовірно искри грому зісунули ся з громозводів, дістали ся до середини пороховні і западали єї. В першій хвилї вибухло 12.000 кїлгр. пороху. Потім вибухали шрапнелї поодинокі або по кілька разом. Єсли би були всі стрільна вибухли разом, то катастрофа була би в наслідках ще страшнійша. Гук від вибуху почуто в широкім проміні. Воздух задрожав так сильно, що в проміні кількох кїльометрів потрїскали всі шибї у вікнах, а багато вікон і дверей вирвало разом з одвірками. Вибух викликав в околицї везуваній переполюх. З криком „порохівня горить“ люди з сусїдних присїлків утікали з домів, куди очі несли, щоби як найдальше утічи від страшного місця. По вибуху пороху, що хвилї відзивала ся канонада шрапнелїв і гранатїв, які стояли в паках. Канонада була спершу частїйша, а потім чим раз рїдша. Шрапнелї вибухаючи, викидали инші у воздух навіть на віддалї півтора до двох кїльометрів. Всї шрапнелї, яких конструкция є того рода, що час вибуху регулює ся довготою льоту, вибухали або у воздуху, або на землі. Відломками шрапнелїв понищені в околицї всі доми в окрузї двох кїльометрів від пороховні. Богато домів, що, стояли у віддалї пів кїльометра від пороховні, лягли в звалищах. На часто вїхтє з людей не згинув, але повєрх 300 осіб є ранєних, деякі оглухли або втратили мову. Шкоду заподїяну катастрофою обчислюють на повєрх пів мїліона корон. Вартість пороховні має вносити всего до 50.000 К. О винагороду шкоди людий буде, очевидно, процес судовий з війсковостію. Вислїд сего процесу є однак непевний, бо скарб державний за-

ступить ся тим, що се була vis maior. Хиба що доказано би при розправі, що громозводи були в лихих стані, тоді державний скарб мусїв би винагородити всі заподїяні вибухом шкоди.

— Що роблять Русини в Америці? В останнім числї амер. „Свободи“ поміщено звіт з віч в Н. Йорку, Providence, Мінеаполїс, Тейльор і Пітсбург, на яких ухвалено протести проти засуду Мирослава Січинського на смерть. Крім того заповіднено ще кілька віч по інших містах Зєд. Держав в тїй самїй справі. Попри віча амер. Русини знаменито бавлять ся. Нема там руского товариства, або брацтва церковного, яке не урядило би „великого балю“. Одно з них „Брацтво св. О. Нїколая“ в Perth Amboy заповіло вже третій з черги бал в сїх мясницях. Балева оповїстка з Когує так звучить: „200 гарних і богатих дївчат в Когує так в Лємківщини як і з Подїля уряджують на дохід свого Брацтва Сєстричного Нєпор. Зач. Пр. Д. М. великий бал в просторїй гали над почтою і запрашають всіх а особливо чєсних молодцїв зі всіх околичних плейзїв“. Веселой їм забави! — За те находимо мало оповїсток і звітів з аматорських представлєнь і концертїв. В останнім, ч. „Свободи“ лише церковна рада в Шєнандоа заповіла на день 30. мая виставу „Наталки Полтавки“ в чєсть свого пароха о. Льва Левицького, який виїздить за 3-місячною відпусткою до Галичини. Представленє мало бути попередженє продукціями хору і грою на гітарі п. Василенка. Отсе зміст „народного руху“ Русинів в Америці.

— Вимераюча Франція. Францускі економїсти політичні вельми затрєвожені нестатком і скоро поступаючим зменшенем статистици уродин. В часописах „L' Opinion“, п. Ровель, член Інституту і предсїдник Академії моральних і політичних наук, звертає бачність на грізне народне небезпечєство того стану. Протягом останних сто лїт число народин уяло в 32 на 1000 до числа 19-7. Франція є одинокїю державою, де вже більше людий умерає чим родить ся. В останнім столїтю ся статистика так представляє ся. В 1902. році надвизка новонароджєних над помершими виносила 84.000, в 1903 лише 73.000, в 1904 — 57.000, в 1905 — 37.000, в 1906 — 27.000, а в 1907 — 26.000. В 1908. році число се мусїло ще зменшити ся, а коли так дальше піде, то небавом Франція вирине. В 1875. р. мала Нїмєччина лише 7 мїліонів більше населєня чим Франція, нинї має вже около 20 мїліонів більше. За 20 лїт, каже п. Ровель, буде двох Нїмцїв на одного Француза. Що до причин, то Ровель доказує, що крім моральних, є і політичні та економїчні. Закони що до сєксуальних злочинїв є недостаточні і мало їх держать ся. Розводи, улекшенї аж до сьмішности, є на днєвнім порядку. Власти примикають очі на ширєне згубних теорій. Величєзні податки давлять робїтничї родини, а особисто-доходовї податки не роблять рїжницї межї людїми вільного стану, а головами числєвних родин. Одним словом, законодаєство не робить нічого, щоби зарадити вимертю населєня Франції.

— 4 лїта вязниці за 2 колєса. Вїнїпєгска поліція сїймала недавно одного „галїшєна“ (сєбго Галичанина) на крадіжки двох колїс від воза, а суд присудив ему 4 лїта вязниці. Канадїйскї суди є видко упередженї до Галичан і так строго карають їх за всякий злочин, щоби раз на все їх провчити.

— Платні американських газетярїв. Новинкар часописи в Зєдїнєних Державах цобирає річно 25 тїєч корон платнї. Редактори найбільших часописий беруть 250 тїєч кор., а навіть бїдїше. Театральні критики цобирають по 120 тїєч корон річно. А найбільшу платню беруть военні корєспондєнти, се по 500 корон дєнно. В часї російско-япаньскої війни, корєспондєнт американьского дзєвника „Ню-Джєк-Сун“, Давїс, цобрав тїжнєво більше як 4 тїєч корон. Варта бути американьским газетярєм, се не те, що україньскїй газетяр, котрий дуже часто в одній особї мусить бути редактором, репортером і корєспондєнтом і корєктором.

— Іспит зрілости в рускій (академічній) гімназїї у Львові скінчив ся дня 3. с. м. з таким вислїдом: класифікованих в обох відділах осьмої класи було 39+42. З тих до іспиту зголосили ся 32+28 і 3 екстерністи. Прочї дістали поправки (3+8), відступили від іспиту (3+6), а одному не позволено здавати. 3 поміж зголосивших ся здало іспит 5+4 з відзначєнем, 20+19 одноголосно, 5+5 більшостію голосів, а 3 публічних учєникїв і 2 екстерністів репрєбовано і то 1 на пів року, 4 на цїлий. В першїм відділі (А) здали іспит: Балко Стефан, Бардан Роман (відзнач.), Бахталовскїй Евген, Біляк Стефан, Бєбкїв Іван, Гаєс Альфред, Зїнко Михайло, Львівскїй Тадеї (відзнач.), Козїра Іван, Кшєчєвскїй Марїан, Лєвчїй Михайло, Лїсяк Степан, Малєцкїй Ерєст, Марушак Володимир, Меркун Осип, Орєнчук Василь (відз.), Рудий Андрїй (відз.), Садмаха Ілько (відз.), Струтиньскїй Михайло, Сиротїньскїй Василь, Тимцьо Осип, Шєвчук Семєн, Шурєк Іван, Цєлєвич Володимир, Чудїй Гриць, Заключиньскїй Корнїло (екстерніст). — В другім відділі (Б) здали іспит отсі: Бадан Микола, Бойчук Авксєнтїй, Вахрянин Данило, Дацькїв Теодор,

Долешницький Сидір, Дзіваківський Андрій, Зазуляк Михайло, Кивасевич Зеновій, Кириля Іван, Климекевич Михайло, Коновалець Євген, Короць Андрій, Личковський Кость, Лютик Дмитро, Ляхович Ярослав, Миронович Павло, Охримович Остап, Панас Юстин (відзн.), Пастернак Петро, Скокун Володимир, Слюзар Володимир, Трохимчук Михайло (відзн.), Федоршин Євген (відзн.), Федусевич Мирон, Ціндірук Ілько, Цюкан Ілько (відзн.), Чучман Сидір і Юрків Михайло.

Оповідки.

— Осінній речинець іспитів зрілості в середніх школах східної Галичини: В гімназіях для екстерністів: в рускій і німецькій гімн. у Львові по укінченню іспиту зрілості для мужчин, а в III гімн. у Львові дня 5. жовтня; для екстерністів: в рускій гімн. у Львові 2. жовтня, в німецькій у Львові 20. вересня, в IV гімн. у Львові 22. вересня, в II польській в Станіславові 28. вересня і в I польській в Тернополі 26. вересня; для учеників VIII кл., що мали поправку, і для тих, що перервали іспит зрілості в літнім речинці, буде іспит зрілості по скінченню іспиту для екстерністів. В реальних школах: для екстерністів в II, реальн. шк. у Львові 22. вересня а потім для тих, що мали в VII кл. поправку або відступили від іспиту зрілості в попереднім речинці. Подання о припущенні до іспиту належить вносити до 15. червця.

Наука, штука і література.

— Русини в Галичині та їх походження. Під таким заголовком появилася в львівському „Przeгляд-у“ (ч. 128—129 с. р.) стаття д-ра Богдана Барвіньського яко відповідь на статтю д-ра Ж. Урановича п. з. „Rusini w Galicyi“ (тамже ч. 119) і коментар до неї п. М. Валевської (тамже ч. 124). Др. Уранович, посилаючися на популярну розвідку проф. Анатолія Левіцького, поданою в видавництві „Die Österr.-ung. Monarchie in Wort u. Bild“ (том. „Galizien“), перестарілою історією рускої Церкви кс. Густі, одним цитатом з т. зв. літописи Нестора та атласом Лелевеля, доказує ні менше, ні більше, лише, що нинішні Русини в Галичині, се посомки Польків. Др. Б. Барвіньський зазначивши на початку, що др. Ур. не задав собі навіть труду ознакомити ся з відповідними історичними жерелами та науковою історичною літературою, виказує, що стаття д-ра Ур. свідчить про цілковитий брак наукової методи.

І так др. Ур. ломить собі голову над тим, де лежав історичний Червень та здогадує ся, що є се нинішній Червоногород в Заліщицкім повіті. Між тим дуже докладне означення положення сего города маємо в т. зв. Іпатській літописі, а Ходаковський та Лонгіннов виказали, що є се нинішнє Чермно над р. Гучвою. Все те однак др. Ур. невідоме.

Назву «Варяг» (Wareg) звязує др. Уранович з дієменником «ворог» (wróg), хоч се загално відомо, що походить она від норманського «Vaeringjar» — «заприсяжена дружина». Назву «Русь» виводить автор зі Скандинавії, хоч вже такі учені, як Еверс і Найман виказали наглядно, що виступає она над Чорним морем ще тоді, коли про Норманів на Руси не було чутки, а навіть учені норманісти, як Погодін і Соловйов, хоч не покинули думки про засноване рускої держави Норманами, то однак перестали вірити в можливість випровадження назви «Русь» зі Скандинавії.

Позаяк др. Ур. найшов на карті у Лелевеля Полян не лише над Вартою та Вислою, але й над Дніпром, проте твердить він на тій основі зовсім певно, що племена, які займали середину між тими Полями (особливо жителі Червеньської землі), мусіли бути Поляками, або бодай спорідненими з ними. Послугуючи ся такою методою, каже на те др. Б. Барвіньський, можна нашу Галичину (лат. Galicia) ідентифікувати з іспанською Галіцією! Але що зробіть др. Ур., питає ся др. Б. Б., з болгарськими «Поляками, Польчанами, Польцями», словінськими «Полянцями», з «Полянами» в сусідстві Моравинів, що не мають нічого спільного з Полями над Дніпром, Вартою і Вислою? Чи також зачислить їх з огляду на подібність назви до Поляків? Таж ся назва походить від сего, що ті племена, заселявали околиці, позбавлені лісів, «поля», в противенстві до тих, що заселявали лісисті околиці, як н. пр. сусіди наддніпрянських Полян, Деревляни. З сего видно, що для д-ра Урановича не єствує в науці аві археологія, аві антропологія, аві лінгвістика і т. д., а вистарчає ему до робленія висновків сама подібність назв, яка довела єго до так наївного погляду.

Властивим предметом статі д-ра Урановича є справа Червеньських городів. Опираючися на загално звісний цитаті т. зв. літописи Нестора під р. 6489 (981): «Иде Володимир к Ляхам и зая гроды их Перемисль, Червень и ины городи, вже суть и до сего дня под Русью», доказує

др. Ур. що літописні Ляхи, то людноість Червеньської землі, що була польською, або дуже зближеною до Поляків, або «Метко I. король (sic!) польський», що володів сею землею. Др. Ур. не звернув уваги на се, що колиб сї городи були дійсно польськими, то могли они бути ними лише під зглядом політичним, а не етнографічним. Етнографічні границі Руси на заході, які нині сягають на Сян і Буг, а навіть одним клином аж до Дунайців, в давнину сягали ще дальше, а кавонік Ян Красінський († 1612) пише, що в XVII ст. сягали они аж по Краків і Люблин.

(Конець буде).

Телеграми

в дня 9. червця.

Петедбург. Міністер просвіти дозволив вписувати ся на російські університети укінченим матуристам з Австрії і Німеччини під условиною, щоби студенти здавали в російській мові літературу, історію і географію російську.

Петербург. «Слово» доносить, що великі держави за намовою Росії не будуть вицофувати своїх залог з острова Крета.

Царгород. Кружляя чутка, що Туреччина обсадить Урмію в Персії.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни абижа і продуктів у Львові від 31. мая до 6. червця 1909:

Table with 2 columns: Product name and Price range. Includes items like Пшениця, Жито, Ячмінь, Овес, Кукурудза, Просо, Горох, Бобик, Конюшина, Тимотка, Ріпак, Насінє, Хміль, Льявнка.

Ол. Барвіньський. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньський. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gnięwosza, szefa sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніщинського (Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирева. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймишка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров. повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в кнгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 1. до 15. червця 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлено.

В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Бюро Учительське і службове Марії Немчиновської, 54 (1) Львів, площа Академічна 3.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Біліньського в Збаражж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Advertisement for „Джістер“ (Dzister) by the Mutual Trade Society in Lviv. Includes details about the company's history, capital, and services.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1909.

Table with 6 columns: Direction (До Львова/Зі Львова), Station, and Time (рано, перед пол., по пол., вечер, вночі).

ЗАМІТКА: Посіпні поїзди печатані товстим друком. — А) Лише в неділі і свята від 1/2 до 3/4. — Б) Лише в неділі і свята від 1/6 до 3/8. — В) В неділі і свята а від 1/6 до 3/8 щодень. — Г) Щоденно від 1/2 до 3/4. — 3) Лише в неділі.